

JUSTITSMINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

Dato: 1. december 2010
Kontor: Dyrevelfærdskontoret
Sagsbeh: Morten Helligsø
Gjermundbo
Sagsnr.: 2010-5435-2147
Dok.: MGJ40120

GRUNDNOTAT

om rapport fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet om kloning af dyr til fødevareproduktion (KOM(2010)585 endelig)

Resumé

Kommissionen har den 19. oktober 2010 fremlagt en rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om kloning af dyr til fødevareproduktion. Rapporten indeholder en vurdering af forskellige aspekter ved brug af kloningsteknologi i fødevareproduktion, herunder eventuelle risici for fødevaresikkerheden og dyrevelfærden. Kommissionen foreslår, at der indføres et midlertidigt forbud mod kloning af husdyr til fødevareproduktion, mod brug af klonede husdyr og mod markedsføring af fødevarer fra klonede dyr. Det midlertidige forbud foreslås at skulle gælde i 5 år. Endvidere foreslår Kommissionen, at der oprettes et system til sporing af import af sæd og embryoner, der er frembragt ved brug af kloningsteknologi. Rapporten rejser ikke spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet. Rapporten vil ikke i sig selv have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Der foreligger ikke officielle tilkendegivelser om andre medlemslandes holdninger til rapporten. Fra dansk side hilser man Kommissionens rapport velkommen som et godt grundlag for de videre drøftelser om en særskilt EU-lovgivning om kloning.

1. Baggrund

Kommissionen har den 19. oktober 2010 fremlagt en rapport om kloning af dyr til fødevareproduktion (KOM(2010)585). Rapporten er modtaget i dansk sprogversion den 25. oktober 2010.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Rapporten indeholder en vurdering af en række aspekter ved brug af kloningsteknologi i fødevareproduktion. I rapporten anbefales det, at der indføres et midlertidigt forbud mod kloning af husdyr til fødevareproduktion, mod brug af klonede husdyr og mod markedsføring af fødevarer fra klonede dyr. Endvidere foreslås det, at der indføres et sporbarhedssystem for import af reproduktionsmateriale, f.eks. sæd og embryoner, fra klonede dyr.

Kommissionens rapport skal ses i sammenhæng med de igangværende forhandlinger om et forslag til forordning om nye fødevarer (novel food forordningen) (KOM(2007)872). Europa-Parlamentet har under forhandlingerne fremsat ændringsforslag, der bl.a. indebærer, at fødevarer fra klonede dyr og deres efterkommere udgår af novel food forordningens anvendelsesområde og i stedet reguleres ved en særskilt lovgivning om kloning. Indtil en sådan lovgivning er vedtaget, skal der ifølge Europa-Parlamentets forslag nedlægges forbud mod markedsføring af fødevarer fremstillet af klonede dyr eller deres efterkommere.

2. Indhold

Kommissionen henviser i sin rapport til, at det fremgår af udtalelser fra Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA), at der ikke på baggrund af de tilgængelige videnskabelige undersøgelser kan konstateres forskelle i fødevaresikkerheden for så vidt angår fødevarer, der stammer fra klonede henholdsvis konventionelt avlede dyr.

Derimod synes der at være dyresundheds- og dyrevelfærdsmæssige problemer knyttet til kloning af produktionsdyr. Det nævnes bl.a., at størstedelen af de klonede fostre ikke er færdigudviklede på fødselstidspunktet, og at en betydelig andel af de klonede dyr dør under eller kort tid efter fødslen eller i løbet af de efterfølgende dage eller uger som følge af organ- eller immundefekter eller muskel- og skeletlidelser. Overlevelsesraten blandt afkom fra kloner afviger dog ikke væsentligt fra raten for konventionelt avlede dyrs afkom.

Hertil kommer, at der gør sig en række etiske overvejelser gældende i forhold til kloning af dyr til fødevareproduktion.

Kommissionen anfører videre, at import af, handel med og brug af produkter fra kloner (fødevarer, sæd og embryoner) er underlagt den almindelige EU-lovgivning. De erhvervsdrivende og myndighederne har ikke

pligt til at indberette hverken produktion af, handel med eller import af kloner eller sæd eller embryoner fra disse.

I henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 258/97/EF af 27. januar 1997 om nye levnedsmidler og nye levnedsmiddelingredienser, er det dog nødvendigt med en godkendelse forud for en eventuel markedsføring af kød og mælk fra kloner. Det følger således af forordningen, at levnedsmidler og levnedsmiddelingredienser, som ikke hidtil har været anvendt til konsum i nævneværdigt omfang i EU, kun må markedsføres i EU efter særskilt at have været undersøgt og godkendt.

Kommissionen bemærker i øvrigt, at Danmark – som det eneste EU-medlemsland – har et nationalt forbud mod brug af dyrekloning til kommercielle formål.

Kommissionen konkluderer, at de dyrevelfærdsmæssige risici, der er forbundet med kloning, skaber grundlag for, at Kommissionen kan tage initiativ til ny lovgivning på området. Det foreslås på den baggrund, at der indføres:

- Et midlertidigt forbud mod kloning af husdyr til fødevareproduktion.
- Et midlertidigt forbud mod brug af klonede husdyr.
- Et midlertidigt forbud mod markedsføring af fødevarer fra klonede dyr.
- Et system til sporing af import af sæd og embryoner, således at landbrugere og fødevareindustrien kan oprette en eller flere databanker for afkom i EU.

Kommissionen foreslår desuden en bestemmelse om revision af forbuddene efter fem år.

Kommissionen foreslår ingen foranstaltninger for så vidt angår til fødevarer fra afkom af klonede dyr.

3. Gældende dansk ret

Det følger af § 1 i lov nr. 550 af 29. juni 2005 om kloning og genmodificering af dyr mv., at kloning og genmodificering af hvirveldyr, anvendelse af klonede og genmodificerede hvirveldyr til dyreforsøg samt avl af klonede og genmodificerede forsøgsdyr kun må ske med tilladelse fra Dyreforsøgstilsynet.

En sådan tilladelse kan kun meddeles til følgende formål, jf. lovens § 1, stk. 2:

- 1) Grundforskning,
- 2) anvendt forskning rettet mod at forbedre sundhed og miljø,
- 3) fremstilling og avl af dyr, der producerer stoffer af væsentlig gavn for sundhed eller miljø, eller
- 4) undervisning og uddannelse på universiteter og højere læreanstalter eller ved anden undervisning på tilsvarende niveau og ved undervisning af personer, der skal beskæftige sig med kloning og genmodificering.

Dyreforsøgstilsynet kan afslå at meddele tilladelse, selvom den aktivitet, der søges tilladelse til at udføre, opfylder et af de i § 1, stk. 2, opregnede formål, hvis aktiviteten ikke skønnes at være ”til væsentlig gavn”, jf. lovens § 1, stk. 3.

Kravet om væsentlig gavn indebærer, at Dyreforsøgstilsynet skal foretage en afvejning af aktivitetens negative følger, herunder velfærden for eventuelt levende født afkom, krænkelse af dyrets integritet mv., over for de fordele, som anvendelse af teknologien i det konkrete tilfælde kan medføre. Hvis Dyreforsøgstilsynet skønner, at de negative følger overstiger fordelene, følger det af forarbejderne til loven, at tilsynet skal afslå ansøgningen.

Endvidere følger det af § 11 i lov nr. 432 af 9. juni 2004 om hold af dyr med senere ændringer, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan træffe bestemmelse og fastsætte regler om anvendelse, omsætning, indførsel og udførsel af genteknologisk fremstillede og klonede dyr samt om forudgående anmeldelse eller godkendelse. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om tilsyn og kontrol hermed. Bemyndigelsesbestemmelsen i lov om hold af dyr er endnu ikke udnyttet.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Kommissionens rapport vil ikke i sig selv have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. I det omfang de initiativer, som omtales i rapporten, udmøntes i konkrete forslag til EU-retsakter, vil disse – afhængig af den nærmere udformning – kunne medføre statsfinansielle og lovgivningsmæssige konsekvenser, som det ikke på nuværende tidspunkt er muligt at angive nærmere.

5. Høring

Kommissionens rapport er sendt i høring hos Danmarks Jordbrugsforskning, Den Danske Dyrlægeforening, Det Dyreetiske Råd, DOSO, Dyrenes Beskyttelse, Dyreværnsrådet, Forbrugerrådet, Forbrugerstyrelsen, Fødevarestyrelsen, Kvægavlforeningen Dansire, Landbrug & Fødevarer og Slagteriernes Forskningsinstitut. Høringsfristen er fastsat til den 3. januar 2011.

6. Nærhedsprincippet

Rapporten rejser ikke spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet.

7. Andre landes kendte holdninger

Der foreligger ikke officielle tilkendegivelser om de øvrige medlemslandes holdninger til Kommissionens rapport.

8. Foreløbig dansk holdning

Fra dansk side hilser man Kommissionens rapport om kloning af dyr til fødevareproduktion velkommen som et godt grundlag for de videre drøftelser om en særskilt EU-lovgivning om kloning.

9. Orientering af andre af Folketingets udvalg

Grundnotatet om Kommissionens rapport om kloning af dyr til fødevareproduktion sendes – ud over til Folketingets Europaudvalg – også til Folketingets Retsudvalg og Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri til orientering.